

sve obveze, koje je bio dužan izvršiti.

(DMF 1954, str. 55)

S. B.

TRGOVAČKI SUD, Dunquerque, 17. XI. 1952.

S.A.R.L. Raoul Duval et Cie ca.

Etablissements Delaporte

Kupoprodaja FOB - Lučki običaj u luci Dunquerque - Dobava uz bok broda

Prodavalac FOB dužan je na svoj trošak postaviti robu na palubu broda, koji će vršiti prijevoz. U konkretnom slučaju prodavalac neosnovano prigovara pozivajući se na protivni lučki običaj u luci Dunquerque, prema kojem je prodavalac FOB samo dužan da stavi robu na raspolaganje uz bok broda. Primjena klauzule "FOB Dunquerque" u smislu tih lučkih običaja dolazi u obzir jedino za otpremu u strane luke, u kojem su slučaju troškovi ukrcaja u načelu uključeni u vozarinu. Ako je dakle prodavalac htio prodati pod tim uvjetom robu namijenjenu Francuskoj Indokini, (dakle domaćoj luci), koju je trebalo prevesti francuskim brodom, morao je precizirati, takav smisao izraza "FOB Dunquerque" napomenom "dobava uz bok broda".

(DMF 1954, str. 55)

S. B.

TRGOVAČKI SUD, Marseille, 10. VII. 1953.

Bovet et Rabe ca. Etablissements Magnan,

St^e Fraïssinet, Wharf de Cotonou et Wharf

de Lomé

Kupoprodaja CIF - Obveza prodavaoca u pogledu ukrcaja - Teretnica "primljeno za ukrcaj" - Odgovornost brodara za zakašnjeli ukrcaj

I. Osnovna je prodavaočeva dužnost kod prodaje CIF, da robu ukrca u predviđenom roku. Prodavalac mora tu obvezu točno izvršiti. Jednostavno stavljanje na raspolaganje brodaru robe, koju treba ukrcati, ne predstavlja izvršenje ugovora, koji stavlja na teret prodavaoca ne samo obvezu, da robu otpremi nego također i obvezu, da robu ukrca.

II. Prodavalac CIF u konkretnom slučaju nije zbog zakrčenja luke ukrcaja oslobođen svoje obveze, da ukrca robu u predviđenom roku, s razloga što broj brodova, koji su ulazili u luku u toku roka za ukrcaj, ne dopušta pretpostavku, da roba nije nikako mogla biti ukrcana u ugovorenom roku, a osim toga poznate su mu teškoće otpreme iz odnosnih affričkih luka.

III. Ako brodar nije odgovoran za to što roba, za koju je on izdao teretnicu "primljeno za ukrcaj", nije bila ukrcana na datum, koji nosi taj dokumenat, on je svakako odgovoran, ako je njegov agent dao krcatelju čvrsto obećanje, da će se krcanje izvršiti u toku određenog mjeseca. U odnosu prema krcatelju kao predstavniku prodavaoca CIF brodar mora snositi posljedice, koje padaju na teret tog prodavaoca zbog neizvršenja krcanja u tom roku.

Činjenice:

Na temelju ugovora od 15. II. 1951. firma Bovet iz Marseille-a prodala je firmi Magnan u istome gradu 100 tona palmiranih koštica iz Francuske istočne Afrike (AOF) uz cijenu od 101 Frs za 1 kg, CIF Marseille, dobava prema uvjetima ugovora 22 A iz Liverpoola, ukrcaj februar - mart 1951, plaćanje u gotovom 95% uz predocenje dokumenata ili naloga za izručenje.

Brod Sète, na koji je roba bila ukrcana, došao je u Marseille 26. VI. 1951., te je tajnik mjesnog suda bio određen prema naredbi od 24. VII. 1951., da istraži, kojeg je dana roba bila stvarno ukrcana. Prema njegovom izvještaju ukrcaj je uslijedio između 16. i 18. V. 1951.

Pošto se utvrdilo, da roba nije bila ukrcana u roku, koji je bio predviđen ugovorom, prodavalac i kupac su se složili, da se dokumenti iskupe isplatom dijela ugovorene cijene, ne prejudicirajući time pravina stranaka u sporu.

Prodavalac firma Bovet, podigla je protiv kupca, firme Ets Magnan i brodara Cie Fraissinet tužbu na isplatu razlike cijene, odnosno na nadnadu štete, firma Magnan podigla je protutužbu tražeći razliku u tečaju, a firma Fraissinet je pozvala kao umješake u parnicu poduzeće luke Lomé i poduzeće luke Cotonou.

Stanovište suda:

a) U pogledu spornog pitanja između prodavaoca i kupca:

Iz teretnice datirane 24. IV. 1951., u kojoj je naznačeno, da je roba primljena za ukrcaj, vidljivo je, da je roba od strane krcatelja bila predana brodaru u roku za ukrcaj, koji je predviđjao ugovor. Time nedjutin krcatelj nije udovoljio svojoj obvezi, koju mu je u pogledu otpreme robe ugovor stavljao u dužnost, jer kod kupoprodaje CIF osnovnu prodavaočevu obvezu pretpostavlja dužnost prodavaoca, da ukrca robu u predviđenom roku.

Samo stavljanje robe, koju treba ukrcati, nadržapolaganju brodaru, ne predstavlja izvršenje ugovora, s razloga što je ugovor stavio u dužnost prodavaocu ne samo, da robu otpremi, nego također i da je ukrca.

Ne može se uvažiti prodavaočevo stanovište, da roba nije nikako mogla biti ukrkana u ugovorenom roku zbog zakrčenosti luke Cotonou, jer je u martu i aprilu iz te luke isplovio veći broj brodova, a osim toga je izvjesno zakrčenje luka Zapadne Afrike toliko poznato, da se ne bi moglo uzeti, da je zakašnjenje u krcanju konkretnog broda predstavljalo nepredvidjenu okolnost. Kod kupoprodaje CIF, ako jedna strana ne izvrši u cijelosti makar jednu od svojih obveza, druga strana može, prema vlastitom interesu, tražiti raskid s plaćanjem razlike u cijeni ili izvršenje ugovora.

b) U pogledu zahtjeva kupca prema brodarskom poduzeću:

Prema čl. 282 Code de commerce, dužan je ne samo krcaatelj nego također i zapovjednik broda potpisati teretnicu unutar 24 sata poslije ukrcaja. Teretnica br. 10, međjutin, koja istodobno nosi datum 24. IV. 1951. i potpis zapovjednika broda, potvrđuje preuzimanje robe s datumom, koji nije u skladi sa stvarnim datumom ukrcaja. Zbog toga bi brodarsko poduzeće, koje je ukrkalo tek 16. V. robu, koja je morala biti prema datumu na teretnici ukrkana između 22. i 24. IV., trebalo snositi odgovornost za raskid ugovora zbog prekoračenja roka ukrcaja.

Praksa u pomorstvu vodila je računa o poteškoćama, koje bi brodaru stvarala takva teretnica, kakva je predviđena u Code de commerce, te je u pomorskom prijevozu robe stvorila nov oblik teretnice, t. j. teretnice s klauzulom "primljeno za ukrcaj" (received for shipment). Takav dokumenat ne odnosi se na ukrcaj određene robe, nego na primanje robe u skladiština brodskog poduzeća, u pristaništu ili na gatu.

Međunarodna konvencija o teretnici od 25. VIII. 1924. regulirala je i tu vrst teretnice, pa se ne može poreći njezino postojanje s obrazloženjem, da je ta nova vrsta teretnice stvorena izvan propisa Code de commerce. Kako je sporna teretnica predstavljala potvrdu o robu primljenoj za ukrcaj, ne bi se moglo predbaciti Cie Fraissinet, da taj datum nije u skladu s datumom ukrcaja. Međjutin, Cie Fraissinet ne može izbjeći prigorovu prodavaoca, da je on 10. III. 1951. od agenta Cie Fraissinet u luci Cotonou, dobio čvrsto obećanje, da će 100 tona palminih koštica biti ukrkano na S/S Sète u toku aprila za Marseille. Time je preuzet sav rizik te čvrste obveze, i ne može se tome prigovarati, da je obveza brodara bila samo, da brod dodje u ugovorenom roku u luku ukrcaja, jer se preuzeta obveza ne odnosi na dolazak broda, nego na stvarno krcanje. Prema tome, kako je ugovorom vezana da izvrši ukrcaj do konca aprila, Cie Fraissinet mora snositi sve posljedice i odgovornost, što ukrcaj u to vrijeme nije uslijedio.

c) U pogledu zahtjeva prema umješačima: 1/

S gledišta ugovora, poduzeća luka Lomé i Cotonou moraju ostati izvan spora između ostalih stranaka, jer od strane tih organizacija nije bila potpisana nikakva obveza što se tiče ugovornog roka. Isto tako ni u kvazideliktnom pogledu ne može Cie Fraissinet predbaciti tim poduzećima luka neku griješku, posljedice koje bi bile u vezi s nemogućnošću, da Cie Fraissinet održi rok ukrcaja. Ta poduzeća luka predstavljaju organizacije, kojih funkcioniranje nije slobodno, već je regulirano odlukama guvernera, koje povremeno određuju redoslijed krcanja u luci, pa se to desilo i u slučaju krcanja broda "Sète". Sama Cie Fraissinet je bila bolje obaviještena od bilo koga drugoga o poteškoćama, ako ne stalnim, a ono vrlo čestim, koje postoje u pogledu lučkih mogućnosti luka afričke obale, te ne može predbaciti na lučka poduzeća posljedice poteškoća, u koje su brođovlasnici došli uslijed preuzimanja čvrstih obveza, a ta lučka poduzeća u te obveze nisu ulazila.

Sud je osudio brodersko poduzeće Cie Fraissinet, da plati prodavaocu firmi Bovet sav iznos gubitka uslijed sniženja cijene.

(DMF 1954, str. 163-169)

S. B.

PRIZIVNI SUD, Bari, 18. II. 1957.

Tiberini ca. Soc. CO. IM.

Prodaja robe, koja se individualizira predajom na odredištu -
Klauzula "plaćanje uz dokumente" - Zakašnjela predaja dokumenata
nata nije neispunjenje od strane prodavaoca

Klauzula CIF u ugovoru o kupoprodaji robe, koja se i na odrediti (individualizirati) u času predaje kupcu, stavlja na teret prodavaoca troškove i rizike prijevoza.

Klauzula "plaćanje uz dokumente" kod takve prodaje služi jedino za određivanje modaliteta ispunjenja obveze kupca, a ne znači, da je sklopljena prodaja uz dokumente, tako da se ne može smatrati, da prodavalac nije ispunio ugovor, samo zato što nije predao ispravu, koja predstavlja robu (u konkretnom slučaju pravi nalog za izručenje - delivery order) i druge dokumente, koji se odnose na dokumentarnu CIF prodaju, u vrijeme striktno potrebno za predaju tih isprava.

1/ Po francuskom procesnom pravu pod određenim uvjetima može se prema umješaču postaviti u parnici zahtjev, za razliku od našeg prava, gdje to nije moguće.